

Peyami Safa'nın Romanlarındaki Yer ve Mekân İsimlerinin Frekans Dağılımı Üzerine Bir İnceleme

A Study on the Frequency Distribution of Place and Premises Names in Peyami Safa's Novels

Murat Fidan

International Burch University, Bosna-Hersek

Doğan Yücel

International Burch University, Bosna-Hersek

Öz: Bu çalışma, Peyami Safa'nın romanlarında yer alan dış mekân isimlerinin türsel sınıflandırmasını ve frekans dağılımını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında incelenen 12 roman, 6164 dış mekân birimi temelinde çözümlenmiş; mekân türleri, işlevsel kategorilere ayrılarak her bir roman bağlamında istatistiksel ve nitel olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları, Safa'nın şehir merkezli birey anlatılarında mekânı yalnızca fiziksel bir arka plan olarak değil, aynı zamanda karakterlerin zihinsel dönüşümünü, toplumsal çatışmalarını ve ideolojik yönelimlerini şekillendiren temel bir yapı taşı olarak ele aldığını göstermektedir. Özellikle İstanbul'un mekânsal bir motif olarak romanlarda merkezi rol oynaması, yazarın gelenek-modernite gerilim hatında bireyin kimlik arayışını mekânsal bağlamda kurguladığını ortaya koymaktadır. Kentsel, sosyal, temsili ve sembolik mekânların kullanımı; birey-toplum, iç dünya-dış çevre ve geçmiş-şimdi arasında çok katmanlı anlam bağlantılarını görünür kılmaktadır. Bu bağlamda çalışma, edebi metinlerde mekânın yapısal ve tematik işlevini ortaya çıkarmaya yönelik özgün bir katkı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: *Frekans analizi; Mekân kuramı; Peyami Safa; Türk romanı.*

Abstract: This study aims to analyze the typological classification and frequency distribution of exterior spatial references in the novels of Peyami Safa. Based on an examination of 12 novels and 6,164 spatial units, the spatial elements were categorized functionally and evaluated through both statistical and qualitative approaches. The findings demonstrate that Safa conceptualizes space not merely as a narrative backdrop but as a fundamental construct shaping the psychological transformation of characters, social conflicts, and ideological orientations. Particularly, the central role of Istanbul as a recurring spatial motif highlights how the author frames the individual's search for identity within the tension between tradition and modernity. The use of urban, social, symbolic, and representational spaces reveals multilayered semantic connections between individual and society, inner and outer worlds, and past and present. In this context, the study offers a unique contribution to understanding the structural and thematic functions of space in literary narratives.

Keywords: *Frequency analysis; Spatial theory; Peyami Safa; Turkish novel.*

Giriş

Edebiyat, bireyin ve toplumun yaşantılarını, zihinsel dönüşümleri ve tarihsel süreçlerini estetik bir biçimde yeniden inşa eden anlatı türlerinin başında gelir. Bu yeniden inşa sürecinde mekân, yalnızca olayların geçtiği bir sahne veya fiziksel arka plan olarak değil; aynı zamanda anlatının anlam dünyasını şekillendiren, karakterlerin kimlik arayışlarını somutlaştıran ve yazarın ideolojik bakışını yansıtan çok boyutlu bir anlatı unsurudur. Özellikle roman gibi hacimli ve katmanlı anlatı formlarında mekân, anlatının derin yapısına yön veren asli bileşenlerden biri hâline gelmektedir.

Modern anlatı kuramlarında mekân, olayların yüzeyde gerçekleştiği bir platform olmanın ötesine taşınmış; kültürel, psikolojik ve ideolojik okumaların yapılabildiği bir gösterge düzlemi olarak değerlendirilmiştir. Sosyal bilimlerde

1990'lı yıllardan itibaren etkisini artıran *mekânsal dönüş* (*spatial turn*), edebiyat araştırmalarında da belirgin bir yönelim değişikliğine neden olmuş; edebî metinlerdeki mekânlar artık durağan ve arka plan öğeleri değil, anlam üreten, dönüşen, simgeleştirilen ve çoğu zaman yeniden inşa edilen unsurlar olarak analiz edilmeye başlanmıştır (Bilgili, 2020). Bu dönüşüm, edebî çözümleme alanlarında mekânın yeniden ele alınmasını ve klasik anlatı bileşenleri arasında ona daha güçlü bir yer verilmesini sağlamıştır.

Türk edebiyatında mekân olgusu, özellikle Tanzimat'tan sonra gelişen roman formuyla birlikte yeni bir işlevsellik kazanmıştır. İlk dönem romanlarında mekân genellikle olayların geçtiği nötr bir sahne iken; Servet-i Fünun ve Cumhuriyet dönemleriyle birlikte mekân, karakterlerin zihinsel çatışmalarını, toplumun modernleşme süreçlerini ve gelenekle kurulan ideolojik ilişkileri temsil eden bir yapıya bürünmüştür (Çalan, 2024). Bu dönemden itibaren semt adları, sokaklar, kıyı alanları ve kamusal mekânlar yalnızca anlatının geçtiği yerler değil, aynı zamanda kültürel kodları ve bireysel yönelimleri taşıyan temsili göstergeler hâline gelmiştir.

Bu bağlamda Cumhuriyet dönemi Türk romanının önde gelen yazarlarından Safa, mekânın işlevselleştirilmesi noktasında dikkate değer örnekler sunar. Romanlarında İstanbul'un çeşitli semtleri, karakterlerin zihinsel yönelimleriyle doğrudan ilişkilendirilmiş, özellikle Doğu-Batı karşıtlığı çerçevesinde anlam katmanları yüklenmiştir. *Fatih-Harbiye* romanında Fatih semti Doğulu, geleneksel değerleri temsil ederken; Harbiye Batılı, modern yaşam biçiminin ve bireysel özgürlük arayışının mekânsal karşılığı olarak kurgulanmıştır (Kabalak, 2024). Benzer şekilde, *Bir Tereddüdün Romanı*, *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* ve *Yalnızız* gibi eserlerde de dış mekânlar; bireysel iç çatışmalar, ahlaki gerilimler ve ideolojik tercihlerle doğrudan bağlantılı bir şekilde temsil edilmiştir. Bu özellikleriyle Safa, edebî metinde mekânı yalnızca fon sağlayıcı değil, anlatıyı biçimlendiren bir unsur olarak kullanmış önemli yazarlardan biridir (Döner, 2019).

Usta romancının romanlarında dış mekânların yoğun ve seçici bir biçimde kullanılması, yazarın toplumu, bireyi ve kimlikleri mekân üzerinden anlamlandırma eğilimini açıkça göstermektedir. Karakterlerin yaşadığı semtler, yürüdüğü sokaklar ya da karşılaştığı kamusal alanlar; aynı zamanda onların sınıfsal konumlarını, ideolojik duruşlarını ve psikolojik eğilimlerini de görünür kılar. Bu nedenle, Safa'nın anlatı evreni yalnızca olay örgüsü üzerinden değil; mekân örgüsü üzerinden de okunabilir bir yapı arz eder.

Mevcut literatürde Safa'nın mekân kullanımıyla ilgili birçok yorumlayıcı ve tematik çalışma bulunmakla birlikte, dış mekân adlarının sayısal olarak sınıflandırılması, kategorik olarak tasnif edilmesi ve romanlar arası dağılım yoğunluklarının frekans temelli analizine çok az rastlanmaktadır (Aktaş, 2003; Kurttekin, 2024). Oysa yer/mekân adlarının sistemli bir şekilde toplanması ve analiz edilmesi, yazarın anlatısal tercihlerine dair daha nesnel ve ölçülebilir veriler sunma potansiyeli taşımaktadır. Edebî metinlerde anlatı analizlerinin çoğu nitel ve yoruma dayalı olduğu için, bu tarz veri temelli incelemeler, kurmaca metinlerin iç yapısının daha açık biçimde anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda çalışma, büyük romancının romanlarında yer alan dış mekân adlarını temel alarak, bu adların frekanslarını, kategorik sınıflandırmalarını ve romanlar arası dağılım örüntülerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Mekânlar, yalnızca anlatı içerisinde yer alma sıklıkları bakımından değil, aynı zamanda işlevsel sınıflar altında değerlendirilerek (*doğal-coğrafi, kırsal, kentsel, sosyal-kamusal, tarihi-kültürel, denizcilik-kıyı, ulaşım-geçiş, hayali-sembolik, dönemsel-temsili, ülke isimleri ve diğer yer adları*) çözümlenmiştir. Bu analizler sonucunda, Peyami Safa'nın romanlarındaki mekân kullanımının hangi yönelimler taşıdığı, belirli yer adlarının ne ölçüde tekrarlandığı ve anlatı merkezlerinde hangi dış mekân türlerinin öne çıktığı gibi sorulara bilimsel yanıtlar üretmek mümkün hâle gelecektir.

Yöntem

Bu araştırma, betimsel tarama modeli çerçevesinde yapılandırılmış ve nitel veri analizi ile desteklenen bir nicel içerik çözümlemesi yöntemi benimsenmiştir. Amaç, Safa'nın edebî üretimi içinde dış mekân isimlerinin ne ölçüde kullanıldığını, bu kullanımın yapısal ve işlevsel örüntülerini belirleyerek sistematik bir tasnife tabi tutmaktır. Araştırma süreci, yazarın anlatılarında yer alan yer/mekân adlarının frekans temelli analizi, kategorik sınıflaması ve romanlar arası dağılım yoğunluğu üzerine kurulmuştur. Böylece hem anlatı yapısında mekânın işlevi hem de yazarın mekânsal tercihlerinin örüntüsel özellikleri belirlenmiştir.

Veri setini, Peyami Safa'nın kendi adıyla yayımladığı 12 roman oluşturmaktadır. Bu romanlar: *Fatih-Harbiye, Yalnızız, Biz İnsanlar, Dokuzuncu Hariciye Koşuşu, Mahşer, Şimşek, Bir Akşamdı, Bir Tereddüdün Romanı, Matmazel Noraliya'nın Koltuğu, Sözde Kızlar, Cânân ve Attilâ*. Araştırma kapsamında, bu romanlarda geçen tüm dış mekân adları tespit edilerek toplam 6164 yer/mekân adı sınıflandırılmıştır. Belirlenen adlar, 11 işlevsel kategoriye (örneğin: *kentsel alan, kamusal alan, kıyı mekânı, ulaşım mekânı vb.*) ayrılmış ve metin içi tekrar sayıları frekans tablolarıyla desteklenmiştir. Nitel verilerin analizi için tematik kodlama yöntemi kullanılmış, her mekân türü anlatı bağlamında yorumlanarak betimleyici içerik çözümlemesiyle desteklenmiştir.

Bu araştırmada veriler, Peyami Safa'nın kendi adıyla yayımladığı on iki romanın dijital kopyalarından elde edilmiştir. İnceleme sürecinde romanların çıktıları alınarak basılı kopyalar üzerinden fiziki tarama yapılmıştır. Tarama sırasında hem tür adları (örneğin cadde, köy, kıyı) hem de özel adlar (örneğin İstanbul, Taksim, Boğaziçi) dikkate alınmış, dış mekânlara ait tüm yer ve mekân isimleri tek tek kaydedilmiştir. Böylece araştırmanın veri seti, yalnızca metinlerin kendisinden üretilmiş birincil verilerden oluşmuştur.

Elde edilen yer ve mekân adları, araştırmacı tarafından manuel olarak kodlanmış ve daha önceden belirlenen on bir tematik kategoriye göre sınıflandırılmıştır. Kodlama süreci herhangi bir yazılım desteği kullanılmadan bizzat araştırmacı tarafından yürütülmüş, böylece verilerin anlam bağlamından kopmaması sağlanmıştır. Kategorilere yerleştirilen mekân adlarının sıklıkları ve dağılımları Python programına aktarılmış, tablolar oluşturulmuş ve frekans verileri grafiklerle görselleştirilmiştir. Bu yöntemle, nitel içerik çözümlemesi nicel verilerle desteklenmiş; Peyami Safa'nın romanlarındaki yer/mekân kullanımına ilişkin sistematik ve ölçülebilir bir veri tabanı ortaya konmuştur.

Bulgu ve Yorumlar

İncelemeye Alınan Romanlar

Fatih-Harbiye:Fatih-Harbiye romanı (Safa, 2016), İstanbul'un iki farklı kültürel yüzünü simgeleyen semtler üzerinden kurgulanmıştır. Fatih geleneksel, Harbiye ise modern yaşam tarzını temsil eder. Roman, karakterlerin fiziksel olarak bu iki semt arasında gidip gelmelerini merkeze alırken, bu mekânsal geçişler aracılığıyla onların zihinsel ve kültürel dönüşümünü yansıtır. Köprüler, tramvay hatları ve sokaklar, anlatıda hem geçiş alanı hem de değer çatışmasının simgesidir (Eyan, 2021). Bu yönüyle, mekânın bireysel ve toplumsal dönüşümde belirleyici bir unsur olduğu görülmektedir (Aksoy, 2009; Döner, 2019).

Dış mekânlar, karakterin içsel bölünmüşlüğü ve toplumdaki modern-geleneksel ikiliğini temsil eden ana anlatı araçlarıdır. Özellikle Beyoğlu caddeleri, parklar ve İstanbul'un merkezi alanları bireyin batılı yaşam biçimine yönelişini yansıtırken, Fatih'in dar sokakları geleneksel değerlerin korunduğu alanlar olarak işlev görür.

Yalnızız:Yalnızız romanında (Safa, 2017) mekânlar, bireyin toplumsal yalnızlığını ve içsel çatışmalarını yansıtan dış çevreler olarak yapılandırılmıştır. Yazar, İstanbul'un farklı semtleri (örneğin Boğaziçi, Beyoğlu, Şişli) ile karakterlerin ahlaki ve felsefî sorgulamalarına mekânsal bağlam kazandırır. Özellikle Boğaz çevresi, sokaklar ve parklar, karakterlerin düşünsel yolculuklarına eşlik eder.

Samim'in zihninde yarattığı hayali ülke Simeranya, onun gerçek dünyadaki yabancılaşmasının ve ideal bir toplum arayışının simgesidir. Roman boyunca dış mekânlar, bireyin toplumla kurduğu mesafenin göstergesidir. Kalabalık bulvarlar yalnızlık hissini pekiştirirken; sahil kenarları, parklar ve bahçeler içsel arınma ya da kaçışın mekânı hâline gelir. Sonunda karakterler, hem birbirlerinden hem de kendilerinden uzaklaşarak yalnızlığı kabullenir; eser, modern toplumun ortak bir yalnızlık halini vurgular. Bu bağlamda, romanın mekân örgüsü bireyin zihinsel çözümlerini ve modern toplumdaki konumunu anlamak için önemli ipuçları sunmaktadır (Pala, 2010).

Biz İnsanlar:Romanda olaylar, savaş yıllarındaki İstanbul'da, farklı sınıflardan ve düşünce yapılarından insanların karşılaşmaları ve çatışmaları etrafında gelişir. Merkezde, toplumun değişen değerleriyle uyum sağlamaya çalışan, fakat kendi iç dünyasında çelişkiler yaşayan karakterler vardır. Roman, bireyin hem kendi vicdanı hem de sosyal çevresi karşısındaki tutumunu sorgular ve değişen dünyada insanın kendi değerlerini koruma mücadelesinin zorluğunu vurgular.

Biz İnsanlar adlı eserde (Safa, 1998) mekânlar, birey-toplum ilişkilerinin görünür hâle geldiği sosyal alanlar olarak işlev görür. Roman, İstanbul'un çeşitli yerleşim alanlarını, caddelerini ve kıyı bölgelerini kullanarak bireyin gündelik yaşamla olan temasını anlatır. Bu mekânlar, bireyin ideolojik ve toplumsal yönelimlerini de açık eder. Safa, kıyı bölgeleri, açık alanlar ve caddeler aracılığıyla karakterlerin toplumla olan çatışmalarını, kaçışlarını ve yeniden yönelimlerini simgeler. Mekânlar, bireyin yalnızlaşma sürecini dışsal görüntülerle destekleyen sembolik yapılardır. Eserde İstanbul'un yerleşim alanları, caddeleri ve kıyı bölgeleri (örneğin Galata Köprüsü, Kadıköy İskelesi, Beykoz

kıyıları) anlatıya mekânsal bir çeşitlilik katar. Bu özellikleriyle roman, mekânın yalnızca arka plan değil, bireysel tercihlerin temsil alanı olduğunu göstermektedir (Şengül, 2010)

Dokuzuncu Hariciye Koğuşu: Roman, yarı otobiyografik bir eser olarak genç bir hastanın hastane günlerini ve iç dünyasını anlatır. Dizlerinden birindeki kemik hastalığı nedeniyle sürekli acı çeken genç, hem fiziksel hem de ruhsal bir sınavdan geçer. Tedavi sürecinde, yaşadığı korkular, umutlar ve ölüm düşünceleri, onun yaşamı ve insan ilişkilerini derinlemesine sorgulamasına yol açar.

Bu romanda (Safa, 2000a) dış mekânlar, bireyin hastalık ve çaresizlikle olan mücadelesini metaforik bir biçimde temsil eder. Hastane çevresi, bahçeler, sokaklar ve ev dışındaki gözlem alanları, karakterin duygu dünyasını yansıtan fiziksel mekânlara dönüşür. Romanın dış çevresi, iyileşme süreciyle paralel biçimde değişkenlik gösterir. Açık alanlar bireyin umut arayışını, kalabalık alanlar ise yalnızlık ve yabancılaşma duygusunu pekiştirir. Hastane avlusu gibi mekânlar ruhsal iyileşmenin sembolik uzantısıdır. Bu seçki, hem yazarın edebî kariyerinin farklı dönemlerini temsilen hem de dış mekân kullanımının içerik ve frekans açısından analiz edilebilir nitelikte olması nedeniyle örneklem açısından yeterli görülmüştür. Ayrıca sokaklar ve ev dışındaki gözlem alanları, karakterin yalnızlığını ve toplumla mesafesini yansıtır (Pala, 2010). Bu yönüyle roman, mekânı bireyin ruhsal dönüşümünün bir parçası hâline getirmektedir (Döner, 2019).

Mahşer: Roman, I. Dünya Savaşı ve Mütareke yıllarının İstanbul’unda, savaşın yarattığı ahlaki çöküşü ve bireysel bunalımları işler. Romanın merkezinde, cepheden döndükten sonra hayatın anlamını ve kendi yerini sorgulamaya başlayan Nihat vardır. Romanda ayrıca, dönemin gençliğinin ideallerini kaybetmesi işlenir. Safa, *Mahşer*’de savaş sonrası İstanbul’u, yıkılmış idealler, yalnızlık ve ahlaki çözülme ekseninde resmederek, bireysel hayal kırıklıklarını toplumsal çöküşle iç içe anlatır.

Mahşer romanında (Safa, 2000b) dış mekânlar, savaş ve kaostan yaşandığı alanlar olarak değil, aynı zamanda bireyin ideolojik tercihlerinin ve travmalarının dışavurum alanları olarak sunulur. Özellikle Taksim Meydanı, Beyazıt, miting alanları, askerî kıışlalar ve dönemin sokakları, bireylerin ideolojik sorgulamalarına ve toplumsal çatışmalarına sahne olur (Zengin Kartal, 2020). Kamusal alanlar, ideolojik çatışmaların ve bireysel sorgulamaların yaşandığı çatışma ortamları hâline gelir. Dış mekânın dönüşümü, bireyin dönüşüm sürecini sembolize ederken; savaş alanları bireyin ulusal kimlikle kurduğu ilişkiyi tartışmalı kılar.

Şimşek: Romanda, doğu–batı kültür çatışması Pervin, Müfid ve Sacid üçgeni üzerinden işlenir. Bu çatışma yalnızca kişiler arasında değil, mekânsal karşıtlıklar üzerinden de kurgulanır. Özellikle İstanbul sokakları, Üsküdar çevresi, kıyı kenarları ve tabiat alanları, bireyin modernleşme baskısı karşısında geleneksel değerlere yönelme arayışını görünür kılar. Müfid, doğunun duygusal, kaderci ve pasif yanını; Sacid ise batının çıkarıcı, acımasız ve ahlaki değerlerden yoksun yönünü temsil eder. Güzel ve alımlı Pervin, kocası Müfid’i sevmesine rağmen onun dayısı Sacid

ile yasak bir ilişki içindedir. Roman, yasak ilişkilerin, kültürel çatışmaların ve ihanetin yıkıcı sonuçlarını dramatik bir biçimde ortaya koyar.

Şimşek romanında (Safa, 2018) dış mekânlar, bireyin doğaya kaçış arayışının bir uzantısı olarak kurgulanmıştır. Tabiat unsurları, kırsal alanlar ve şehirden uzaklaşan sokaklar, karakterin iç huzuru arayışını somutlaştırır. Şehirle olan mesafe arttıkça karakterin içsel dönüşümü başlar. Özellikle tabiat ve doğayla temas edilen mekânlar, bireyin yabancılaştığı kent düzenine karşı bir tür direnç noktasıdır.

Bir Akşamdı: Roman, aşk, sadakat ve toplumsal değerler ekseninde gelişen bir aile dramıdır. Roman boyunca Necdet, aşk ile onur arasında bir seçim yapmak zorunda kalır. Özellikle İstanbul sokakları, Üsküdar İskelesi, Taksim çevresi ve semt kahvehaneleri, karakterlerin karşılaşma, yüzleşme ve ayrışma sahnelerine ev sahipliği yapar (Demir, 2021). Safa, *Bir Akşamdı*'da (2023a), maddi hırsların ve yüzeysel değerlerin, gerçek duygular üzerindeki yıkıcı etkisini işlerken; bireyin ahlaki duruşunu korumasının ne kadar zor olduğunu güçlü bir anlatımla ortaya koyar. İstanbul sokakları, iskeleler ve semtler, olay örgüsünün belirleyici dinamikleri arasında yer alır. Dış mekânlar, anlatı boyunca karakterlerin duygusal gerilimlerinin yüzeye çıktığı sahneleri destekler. Mekânlar yalnızca fon değil, psikolojik gerilimin yansımasıdır.

Bir Tereddüdün Romanı: Roman, bireyin içsel çatışmalarını, aşk ve ahlak ikilemini psikolojik derinlikle işler. Roman boyunca Mualla, kendi benliğini koruma arzusu ile başkasına bağlanma isteği arasında gidip gelir. Safa, *Bir Tereddüdün Romanı*'nda (2023b) aşkın sadece bir çekim değil, aynı zamanda bir sınav olduğunu; bireyin geçmiş yaraları, gururu ve korkularının bu sınavda belirleyici rol oynadığını derin bir psikolojik çözümleme ile ortaya koyar. Romanda (Safa, 2023b) dış mekânlar, karakterin bilinç akışını yansıtan dışsal yüzeyler olarak kullanılır. Özellikle Beyoğlu caddeleri, tramvay hatları, sahil yolları ve Şişli çevresi, karakterin zihinsel dalgalanmalarını ve toplumsal yüzleşmelerini mekânsal düzlemde görünür kılar (Aksoy, 2009). Safa, dış mekânlar aracılığıyla karakterin toplumla yüzleşmesini, kendine dönüşünü ve içsel çözümlerini ifade eder. Roman boyunca dış mekân değiştikçe, karakterin ruh hali de dönüşür. Bu yönüyle, mekân değiştikçe karakterin ruh hâlinin de dönüşmesi, Safa'nın anlatılarında mekânın psikolojik işlevselliğini ortaya koymaktadır (Döner, 2019; Zengin Kartal, 2020)

Matmazel Noraliya'nın Koltuğu: Roman, bireyin inanç, ruhsal huzur ve anlam arayışı üzerine yoğunlaşan felsefi-psikolojik bir eserdir. Hikâyenin merkezinde, Batı tarzı eğitim almış, pozitivist ve materyalist düşüncelere sahip genç bir mühendis olan Ferit yer alır. Matmazel Noraliya, Ferit'in hayatında bir dönüm noktası olur; onunla yaptığı sohbetler ve verdiği manevi öğretiler, Ferit'in maddeci bakış açısından uzaklaşmasına ve ruhsal bir dönüşüm yaşamasına yol açar. Roman, bireyin yalnızca akılla değil, kalp ve sezgiyle de yaşamı anlamlandırabileceğini vurgular. Romanda (Safa, 1972) dış mekânlar, özellikle İstanbul'un kıyı şeridi ve semtleri aracılığıyla bireyin mistik ve felsefi arayışına eşlik eden alanlar olarak sunulmuştur. Özellikle Boğaziçi kıyıları, Moda sahili, Caddebostan sokakları, yalı önleri ve İstanbul'un merkezi semtleri, karakterin ruhsal değişimini tetikleyen alanlar olarak öne çıkar (Yıldırım,

2017). Fiziksel dış mekânlar, karakterin metafizik deneyimlerinin yüzeyidir. Gerçek ile hayal arasında geçiş sağlayan bu mekânlar, romanın anlam katmanını derinleştiren yapılar hâline gelir.

Sözde Kızlar:Roman, Mütareke dönemi İstanbul’unda ahlaki değerlerin çözülüşünü ve Batı hayranlığının yüzeysel biçimde taklit edilmesini ele alır. Eserin merkezinde, İzmir’den İstanbul’a eğitim için gelen saf ve temiz yürekli Mebrure vardır. Safa, *Sözde Kızlarda* gerçek eğitim ve kültür ile yüzeysel Batı özentisi arasındaki farkı vurgulayarak, dönemin toplumsal yozlaşmasını sert bir dille eleştirir.

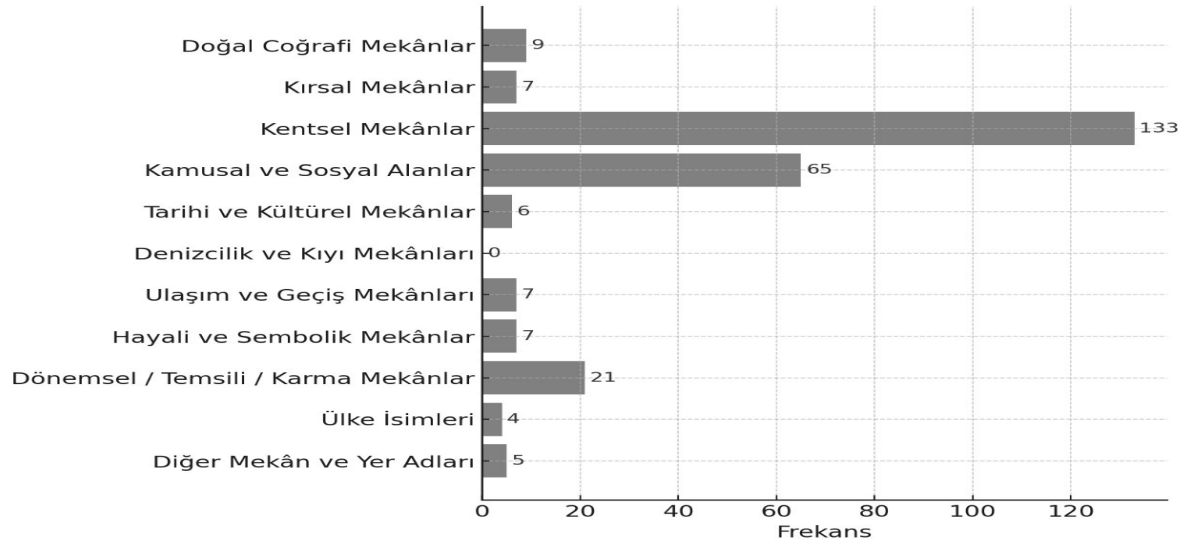
Sözde Kızlar romanı (Safa, 1995), özellikle Beyoğlu caddeleri, Galata çevresi, apartman daireleri, kahvehaneler ve sosyal buluşma mekânları, kadın-erkek ilişkilerinin, sınıfsal ayrışmaların ve modern yaşamın izlerini taşır.Dış mekânlar, kadınların toplum içindeki temsiline dair eleştirel bir okuma sunar. Mekânlar, ahlaki ikilemlerin, sosyal baskıların ve bireysel özgürlük arayışlarının görsel yansımaları olarak kullanılır. Romanın sosyolojik çözümlemesi bu dış çevreler aracılığıyla yapılır.

Canan:Roman, aşk, fedakârlık ve toplumsal önyargılar etrafında şekillenen dramatik bir hikâyedir. Eserin merkezinde, güzelliği ve duygusal derinliğiyle öne çıkan Canan yer alır. Canan, hayatında karşılaştığı haksızlıklar ve iftiralar yüzünden toplumun yanlış yargılarına maruz kalır. Safa, *Canan*’da (2023c), toplumsal önyargıların bireyler üzerindeki yıkıcı etkisini ve aşkın bu engeller karşısında nasıl bir sınavdan geçtiğini güçlü bir duygusal yoğunlukla işler. *Canan* romanında (Safa, 2023c) dış mekânlar, travmaların ve kayıpların izlerini taşıyan alanlar olarak konumlandırılmıştır. Sahiller, parklar, hastane çevresi ve anıtsal yapılar, karakterin bireysel geçmişiyle yüzleşmesini mümkün kılar. Dış mekânlar, yalnızlık, kayıplar ve geçmişe dönüş gibi duygusal temaların somutlaştığı fiziksel alanlara dönüşür. Yazar bu dış mekânlar aracılığıyla bireysel hafızayı anlatıya dahil eder.Bu bağlamda, Safa’nın mekânı yalnızca fon değil, bireysel ve toplumsal bellek arasında köprü kuran işlevsel bir anlatı aracı olarak kullandığı görülmektedir (Aksoy, 2009; Döner, 2019).

Attila:Roman, Hun İmparatoru *Attila*’nın yalnızca savaş meydanlarındaki zaferlerini değil, onun insani zaafalarını, tutkularını ve kadınlarla olan karmaşık ilişkilerini de işler. Roman, Doğu Roma’nın düzenlediği suikast planıyla başlar. Safa, yüz binlerce düşmana meydan okuyan bir hükümdarın, zaaflarının ve tutkulu ilişkilerinin gölgesinde, en beklenmedik anda trajik bir sona sürüklenişini etkileyici bir dille ortaya koyar.

Attila romanında (Safa, 2010) dış mekânlar, tarihsel olayların fonu ve karakterin ulusal kimliğe dair algısının geliştiği alanlar olarak dikkat çeker. Cephe gerisi, meydanlar ve siyasi buluşma noktaları bireyin kimlik arayışını etkileyen mekânlardır. Tarihi mekânlar ve anıtsal yapılar, bireyin kolektif hafıza ile kurduğu ilişkiyi güçlendirirken; ormanlar, nehirler ve doğal coğrafi alanlar anlatıya epik bir derinlik katar (Zengin Kartal, 2020). Roman boyunca dış mekân, kahramanlık, fedakârlık ve ideolojik yönelimler gibi değerlerin sahnelendiği bir anlatı düzlemi olarak çalışır. Bu yönüyle anlatının ideolojik dokusu mekân üzerinden kurulur.

Tüm Romanlarda Mekân Kullanımının Grafiklerle Sayısal Dağılımı

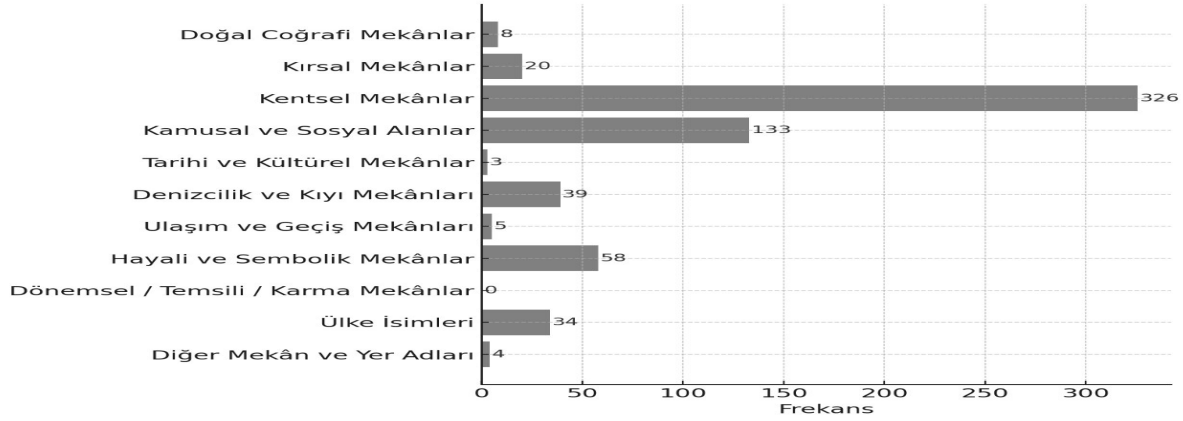

Grafik 1. *Fatih-Harbiye Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.*

Fatih-Harbiye romanında kurgulanan mekânların dağılımı, yazarın bireysel ve toplumsal dönüşüm sürecine nasıl mekânsal bir temel kazandığını gösterir. En yüksek frekans kentsel mekânlarda görülür ($f=133$), bu da yazarın modernleşme süreci bağlamında şehirleşmeyi merkezî bir anlatı unsuru olarak kullandığını ortaya koyar (Aksoy, 2009; Döner, 2019). Romanın başlığı olan *Fatih-Harbiye* bile iki zıt kutuplu semti temsil ederek, kentsel mekânın sadece fiziksel değil aynı zamanda ideolojik ve kültürel bir çatışma sahası olarak işlev gördüğünü gösterir (Zengin Kartal, 2020). Roman boyunca Fatih ve Beyoğlu semtleri 20’şer kez tekrar edilerek mekânsal kutuplaşmanın anlatıdaki merkezini oluşturur. Ayrıca Konak ($f=8$), Mekteb ($f=11$), Beyazıt ($f=7$) gibi mekânların yüksek frekansı, bireyin sosyal konumlanışının ve kültürel yönelimlerinin fiziki mekânlar üzerinden yapılandığını göstermektedir.

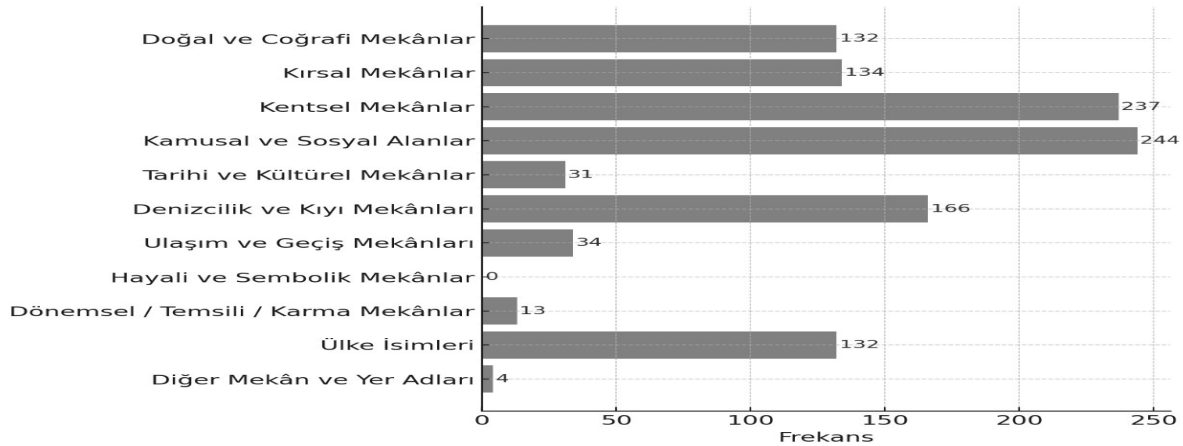
İkinci sırada kamusal ve sosyal alanlar yer almaktadır ($f=65$). Bu alanlar, birey-toplum ilişkilerinin gözlemlenebildiği geçiş uzamları olarak karakterlerin toplumsal yapıya dâhil oluşunu sahnelemektedir (Pala, 2010). Kamusal mekânlar, bireyin yalnızca hareket ettiği yerler değil; aynı zamanda kimlik sorgulaması yaptığı, çatışma ve gözlem yaşadığı çok işlevli alanlardır (Şengül, 2010). Özellikle Darülelhan ($f=16$) romandaki Şark medeniyetini simgeleyen noktadadır. Dönemsel / temsili / karma mekânlar ($f=21$) ve hayali/sembolik mekânlar ($f=7$), romanın yalnızca gerçek mekânlarla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda düşünsel ve kültürel anlam katmanları sunduğunu gösterir. Bu tür uzamlar, karakterlerin içsel çatışmalarını, kültürel aidiyet ikilemlerini ve modernleşme karşısındaki bireysel kırılmaları görünür hâle getirir (Şengül, 2010).

Buna karşın doğal coğrafi mekânlar ($f=9$), tarihi ve kültürel mekânlar ($f=6$) gibi klasik anlatı uzamları daha az temsil edilmiştir. Özellikle denizcilik ve kıyı mekânlarının ($f=0$) hiç yer almaması, romanın karasal, kent merkezli ve içe dönük bir anlatı atmosferi taşıdığını gösterir (Döner, 2019). Bu durum, Safa’nın İstanbul merkezli bir toplumsal modernleşme tasvirini kurguladığını göstermektedir (Eyan, 2021).

Grafik 2. *Yalnızız Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.*

Yalnızız romanında en yüksek frekansa sahip mekân türü kentsel mekânlardır ($f=326$). Bu oran, toplam mekânsal kullanımların yaklaşık %49'unu oluşturmaktadır ve yazarın modern birey, kent hayatı ve toplumsal dönüşüm gibi olgulara yoğunlaştığını gösterir (Aksoy, 2009). Şehir, yalnızca fiziksel bir çevre değil, bireyin içsel çatışmalarının yaşandığı bir zihin mekânı hâline gelmektedir (Pala, 2010). Burada özellikle dikkat çeken Paris ($f=114$) ve İstanbul ($f=40$) gibi şehir adlarının yüksek frekansla tekrar edilmesidir. Kamusal ve sosyal alanlar ($f=133$), birey-toplum ilişkisi bağlamında önemli bir konumda olup karakterlerin hem toplumsal normlara maruz kaldığı hem de gözlem yaptığı geçiş alanlarıdır (Özcan, 2024). Özellikle *Yalnızız* gibi kimlik ve ideoloji tartışmalarına odaklanan bir eserde bu tür mekânların çokluğu rastlantı değildir. Hayali ve sembolik mekânlar ($f=58$), karakterlerin zihinsel derinliğini ve metafizik boyutunu yansıtır. Bu durum, Safa'nın iç dünya tasvirlerinde sembolik uzamları işlevsel kullandığını göstermektedir (Aksoy, 2009). Öte yandan ülke isimlerinin ($f=34$) yoğunluğu, romanın sadece bireysel değil aynı zamanda ulusal ve ideolojik açılımlara da sahip olduğunu işaret eder. Romanın merkezî temalarından biri olan yalnızlık, mekânsal olarak özellikle Boğaziçi ($f=19$), Kıyı ($f=7$) ve İskele ($f=3$) gibi kıyı mekânları üzerinden metaforik düzlemde yansıtılmıştır. Dikkat çeken bir başka bulgu ise, dönemsel/temsili/karma mekânların romanda hiç yer almamış olmasıdır. Bu, *Yalnızız*'ın anlatı evreninde zaman/mekân kırılmaları ya da alegorik uzamlar yerine daha gerçekçi bir anlatı zeminini tercih ettiğini göstermektedir (Pala, 2010).

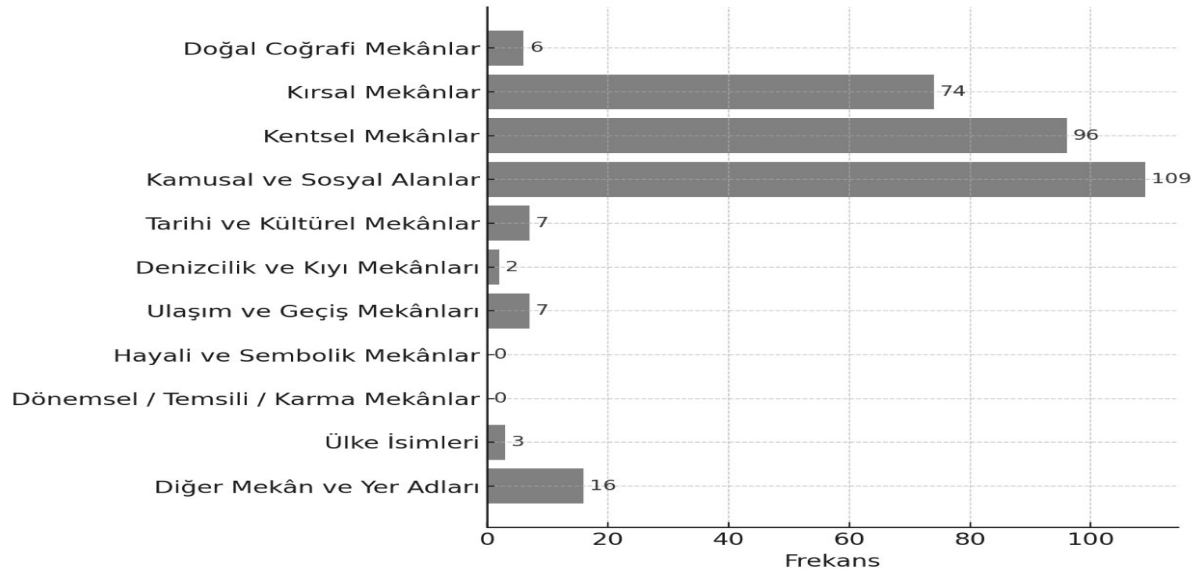
Grafik 3. *Biz İnsanlar Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.*

Biz İnsanlar romanında kullanılan mekân türlerinin çeşitliliği ve dağılımı, romanın çok katmanlı toplumsal yapısını ve geniş anlatı evrenini açık biçimde ortaya koymaktadır. Kamusal ve sosyal alanlar (f=244) ile kentsel mekânlar (f=237), romanın birey-toplum etkileşimini en yoğun şekilde sergilediği anlatı düzlemleri olarak öne çıkmaktadır (Aksoy, 2009). Bu iki mekân türü, romanın merkezinde yer alan toplumsal çözümlerin ve bireysel çatışmaların dış mekânda temsil bulduğu sahnelere ev sahipliği yapmaktadır.

Romanın en dikkat çekici özelliklerinden biri, denizcilik ve kıyı mekânlarının (f=166) bu denli yüksek frekansla kullanılmış olmasıdır. Özellikle Deniz (f=52), Rıhtım (f=18), İskele (f=16) gibi denizcilik ve kıyı mekânlarının toplamda 160'ı aşkın tekrar ile metinde geniş yer kaplaması, metnin atmosferine hareketlilik ve geçiş teması katarken aynı zamanda karakterlerin psikolojik geçiş evrelerini sembolize eden bir yapı işlevi de üstlenmektedir (Döner, 2019). Deniz, Safa'nın anlatılarında genellikle içsel çözümlenin ya da umut beklentisinin bir dışavurum alanı olarak yorumlanabilir (Şengül, 2010).

Bununla birlikte kırsal mekânlar (f=134) ve doğal coğrafi mekânlar (f=132) da oldukça belirgin bir biçimde romanın evreninde yer almaktadır. Bu veriler, *Biz İnsanlar*'ın sadece kent merkezli değil, aynı zamanda taşra ve doğaya dair gözlemleri de içerdiğini ve mekân kullanımında çok yönlü bir anlatım sergilediğini göstermektedir (Zengin Kartal, 2020).

İlginç biçimde, hayali ve sembolik mekânlar hiç kullanılmamıştır (f=0). Bu durum, romanın alegorik ya da metafizik katmanlardan uzak durarak doğrudan toplumsal gerçekliği hedefleyen realist bir üslup tercih ettiğini göstermektedir (Pala, 2010). Buna karşılık ülke isimleri (f=132) önemli bir orana sahiptir; bu da metnin yerel sınırları aşarak küresel veya ulusal kimlik tartışmalarına yöneldiğini düşündürür.

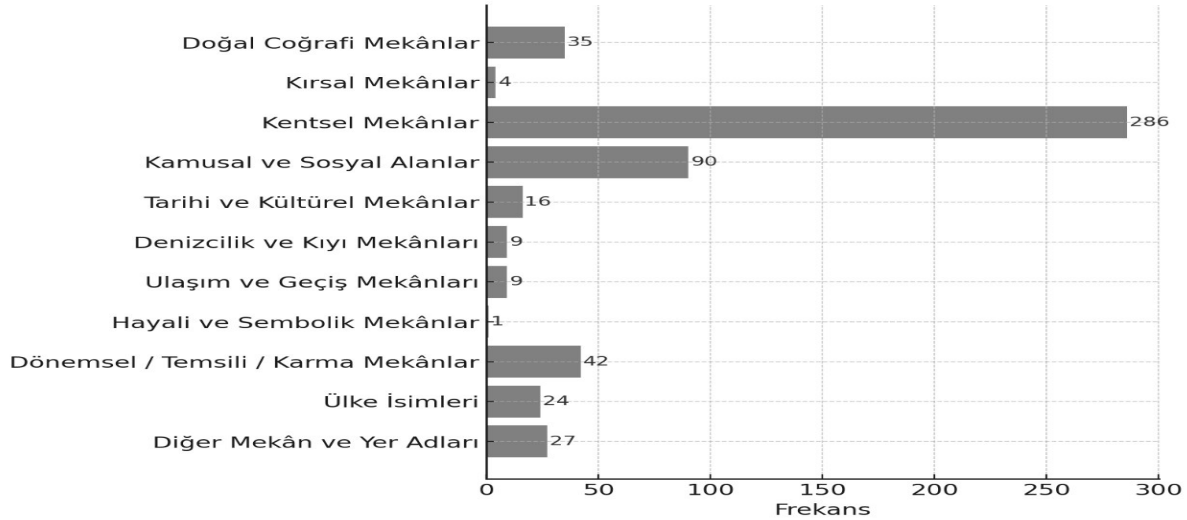

Grafik 4. Dokuzuncu Hariciye Koşuşu Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.

Dokuzuncu Hariciye Koğuşu romanında mekân kullanımı, hem bireysel iç dünyanın temsili hem de toplumsal gerçekliğin aktarımı açısından incelendiğinde özgün bir yapı sergilemektedir. En yüksek frekans, kamusal ve sosyal alanlara aittir (f=109). Bu durum, anlatıcının hastane, okul ve sokak gibi gözlem alanlarında yaşadığı ruhsal dönüşümü dışa vuran bir anlatı çerçevesi sunmaktadır (Aksoy, 2009; Pala, 2010). Özellikle hastane mekânı, fiziksel acının yanı sıra varoluşsal bir yüzleşme mekânına dönüşmektedir (Şengül, 2010). Hastahane (f=34), Köşk (f=26), Dehliz (f=14) gibi mekânlar, karakterin içsel çözülme, kapanma ve arayış sürecini dış dünyaya yansıtan alanlardır.

İkinci en yaygın tür, kentsel mekânlardır (f=96). Roman, bireyin büyük şehirdeki yalnızlığına ve yabancılaşmasına dikkat çekerken İstanbul'un çeşitli semtlerini kullanarak mekânsal farkındalık yaratır (Zengin Kartal, 2020). Kentsel ortam; hem fiziksel olarak hem de zihinsel bir karmaşa içinde karakterin konumlandığı alanları temsil eder (Döner, 2019). Özellikle çarpıcı olan nokta Berlin (f=8), Paris (f=12) gibi Avrupa şehirlerinin de anlatıya dâhil edilmesidir. Kırsal mekânların (f=74) yoğun biçimde yer alması, metindeki şehir-taşra ikiliğinin dramatik boyutunu vurgular. Bu karşıtlık, yazarın yalnızca mekânsal değil, aynı zamanda değerler düzeyinde de bir ayrışmaya dikkat çektiğini gösterir (Pala, 2010).

İlginç bir şekilde, romanda hayali ve sembolik mekânlar (f=0) ve dönemsel/temsili/karma mekânlar (f=0) hiç kullanılmamıştır. Bu durum, anlatımın doğrudan gözleme ve kişisel deneyime dayalı olarak kurgulandığını ve Safa'nın metaforik uzamlar yerine daha gerçekçi mekân inşasına yöneldiğini düşündürmektedir (Aksoy, 2009). Ayrıca diğer mekân ve yer adlarının (f=16) dikkat çekici düzeyde olması, metnin çeşitli fiziksel yerleşimleri detaylı bir biçimde betimlemeye yöneldiğini göstermektedir.

Grafik 5. *Mahşer* Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.

Mahşer adlı romanda mekân kurgusu, birey-çevre-toplum ilişkisinin çözümlemesine imkân tanıyan oldukça yoğun ve işlevsel bir yapıya sahiptir. Grafik verilerine göre, kentsel mekânlar (f=286) açık ara en fazla kullanılan mekân türü

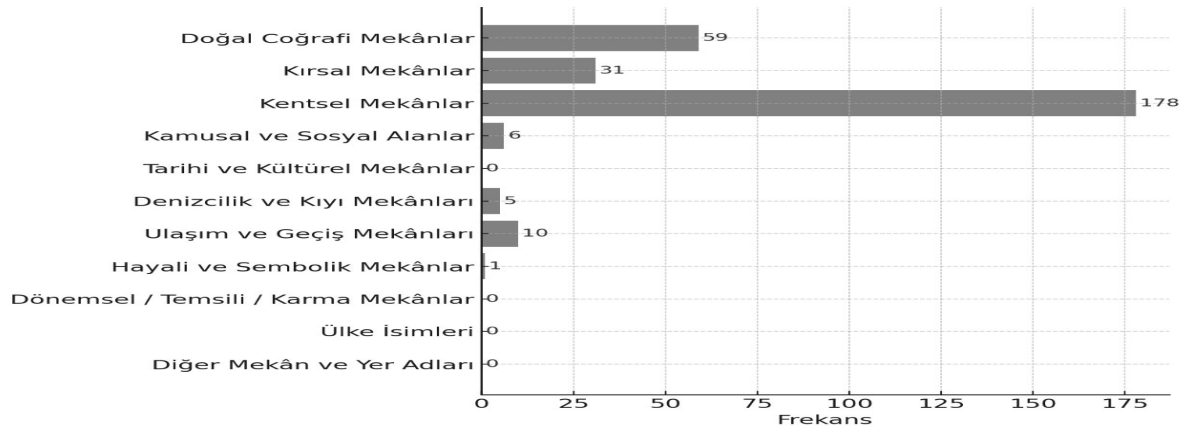
olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, eserin kent yaşamına odaklandığını ve bireyin şehirle olan ilişkisini romanın merkezine aldığını göstermektedir (Aksoy, 2009; Döner, 2019).

Kamusal ve sosyal alanlar (f=90), bu kent yaşamının içinde yer alan sosyalleşme, çatışma veya çözülme alanlarını temsil eder. Meydanlar, kahvehaneler, sokaklar gibi sosyal etkileşim alanları; Safa'nın birey-toplum ilişkisini sorguladığı sahnelerde yoğun biçimde kullanılmıştır (Pala, 2010). Özellikle karakterlerin içsel dönüşümleri bu tür mekânlarda açığa çıkmakta ve anlatının sosyolojik katmanını derinleştirmektedir.

Romanın dikkate değer bir yönü, dönemsel/temsili/karma mekânların (f=42) güçlü biçimde yer almasıdır. Bu durum, mekânların yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda tarihsel ve toplumsal katmanları içeren temsili alanlara da dönüştüğünü ortaya koyar. Söz konusu mekânlar, anlatının tarihsel bağlamla ilişkilmesini sağlarken, anlatı derinliğini de artırmaktadır (Zengin Kartal, 2020). Ayrıca roman boyunca Defter-i Hâkânî (f=10), Darüşşafaka (f=3), Bâbîâlî (f=4) gibi tarihi ve bürokratik kurumlar da anlatıya entegre edilerek devlet-toplum ilişkisi mekânlar üzerinden gösterilmiştir.

Öte yandan doğal coğrafi mekânlar (f=35) ve tarihi-kültürel mekânlar (f=16), romancının bireyin çevresiyle kurduğu ilişkiyi çeşitlendirmek adına başvurduğu diğer önemli mekânsal yapılardır. Özellikle İstanbul'un doğal dokusu ve tarihî katmanları anlatıya zenginlik katar (Özcan, 2024).

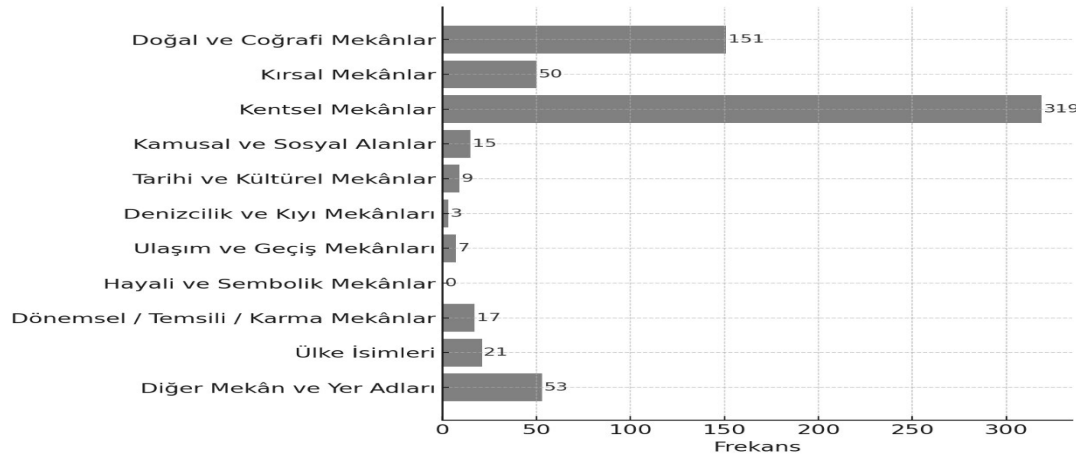
Dikkate değer biçimde, hayali ve sembolik mekânların çok sınırlı (f=1) düzeyde yer alması, romanın realist estetik anlayışa sadık kaldığını ve doğrudan gözleme dayalı bir anlatım tercih ettiğini desteklemektedir. Ülke isimleri (f=24) ve diğer yer adları (f=27) ise yazarın anlatıyı sadece yerel bağlamda sınırlamadığını, küresel bağlamda da bağlantılar kurduğunu göstermektedir.

Grafik 6. *Şimşek* Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.

Yukarıdaki grafiğe göre *Şimşek* romanında mekân türlerinin dağılımı oldukça belirgindir. En yüksek frekans, 178 tekrar ile *Kentsel Mekânlar* kategorisine aittir. Bu durum, romanın şehir merkezli bir anlatı üzerine kurulduğunu göstermektedir (Safa, 2018). Doğal Coğrafi Mekânlar 59 tekrar ile ikinci sıradadır ve bu durum, kırsal ya da doğayla temas hâlindeki sahnelerin de azımsanmayacak düzeyde olduğunu göstermektedir (Çelik, 2022). Kırsal Mekânlar ise

31 tekrar ile dikkat çeken bir diğer kategori olup, romanın kent-kır ilişkisini zaman zaman sorguladığını düşündürmektedir. Bu ikilik, bireyin geleneksel değerlerle modern yaşamın baskıları arasında sıkıştığını göstermesi bakımından tipiktir (Kara, 2019). Bununla birlikte, Kamusal ve Sosyal Alanlar (f = 6), Denizcilik ve Kıyı Mekânları (f = 5), Ulaşım ve Geçiş Mekânları (f = 10) gibi diğer kategoriler daha düşük oranlarda temsil edilmiştir. Öne çıkan bir başka bulgu ise, romanın tarihî, alegorik/simgesel ve temsili alanlara neredeyse hiç yer vermemesi (sırasıyla 0 veya 1 tekrar) ile ilgilidir. Bu durum, eserin daha çok güncel, gerçekçi ve fiziksel düzlemdeki mekânlara odaklandığını ve sembolik uzamlara yer vermediğini göstermektedir (Çelik, 2022). Bu analiz genel olarak, romanın tematik olarak kentsel gerçekliğe bağlı kaldığını, mekânsal çeşitliliğin ise oldukça sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Anlatının içeriği, mekânın bireysel psikolojiyle olan ilişkisini öne çıkarmakta; çok boyutlu bir mekân kurgusundan ziyade, yerel bir iç evren sunmaktadır (Kara, 2019).

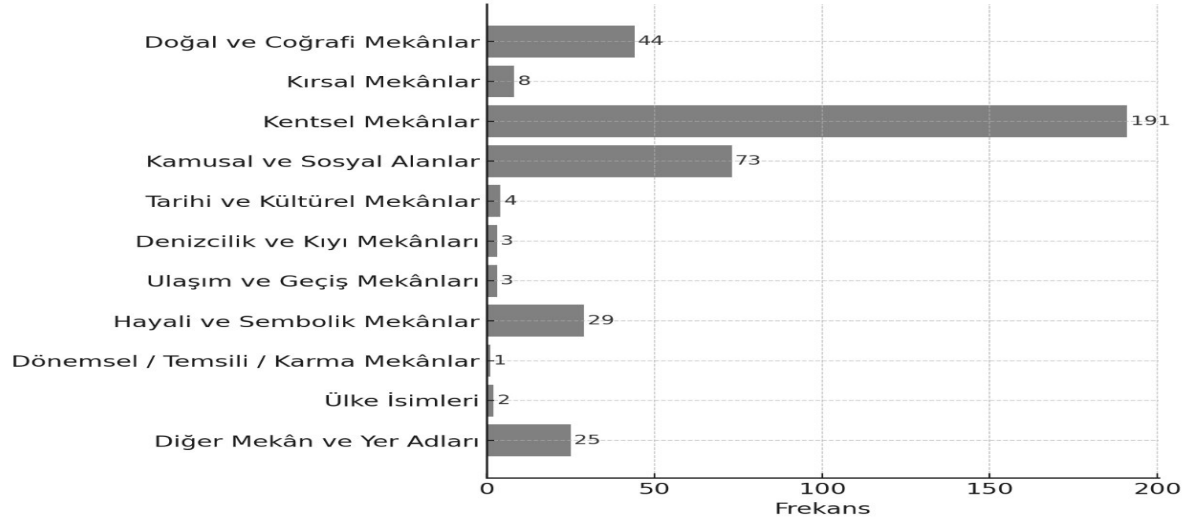

Grafik 7. *Bir Akşamdı* Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.

Yukarıdaki verilerine göre *Bir Akşamdı* romanında mekân kullanımı belirgin bir şekilde *Kentsel Mekânlar* etrafında yoğunlaşmaktadır. 319 frekans ile en yüksek temsil gücüne sahip bu kategori, anlatının kent merkezli bir yapı üzerine kurulduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Safa'nın özellikle bireyin iç dünyası ile modern şehir yaşamı arasındaki çatışmayı anlatma eğilimiyle örtüşmektedir. Doğal ve Coğrafi Mekânlar (f = 151) ile Diğer Mekân ve Yer Adları (f = 53) da dikkat çekici ölçüde yer almaktadır. Bu durum, sadece şehir merkezine değil, aynı zamanda doğa ile iç içe ya da tanımlayıcı olmayan çoklu alanlara da anlatıda yer verildiğini ortaya koymaktadır. Romanda öne çıkan doğal coğrafi öğeler arasında Tepe (f=29), Körfez (f=16), Dağ (f=16) gibi motifler, karakterlerin ruhsal durumlarıyla doğrudan ilişkilidir. Öte yandan, Kırsal Mekânlar (f = 50) da dikkate değer bir temsile sahiptir. Bu oran, romanın kent-kır dikotomisini yalnızca bir arka plan olarak değil, anlatı yapısını şekillendiren bir unsur olarak ele aldığını düşündürmektedir. Ancak Kamusal ve Sosyal Alanlar (f = 15), Ulaşım ve Geçiş Mekânları (f = 7) gibi kolektif alanların sınırlı düzeyde yer alması, anlatının daha çok özel yaşamlar ve bireysel yolculuklar etrafında şekillendiğine işaret eder.

Daha da dikkat çekici olan nokta, Hayali ve Sembolik Mekânların hiç yer almaması (f = 0) ve Temsili/Karma Mekânların oldukça sınırlı (f = 17) kullanılmasıdır. Bu bağlamda *Bir Akşamdı* adlı eserin tematik yapısının, somut

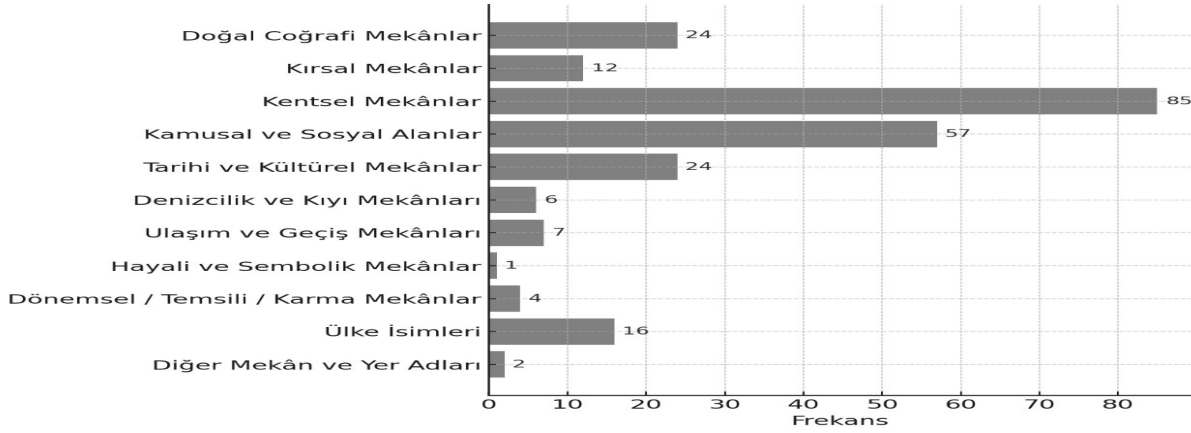
gerçeklik üzerine inşa edildiği ve anlatının yalnızca fiziksel mekânlarla sınırlandırıldığı görülmektedir. Eserde, metaforik ya da soyut mekânlara bilinçli olarak yer verilmemiş; bu yaklaşım, anlatının gerçekliğe dayalı yapısını pekiştiren bir tercih olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak, *Bir Akşam* romanında mekânsal kurgu, yoğunlukla şehir yaşamına odaklanmış, bireyin içsel durumlarını kent üzerinden anlatan gerçekçi bir çizgide gelişmiştir. Bu yönüyle roman, erken Cumhuriyet dönemi şehir anlatılarının karakteristik örneklerinden biri olarak değerlendirilebilir.

Grafik 8. *Bir Tereddüdün Romanı* Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.

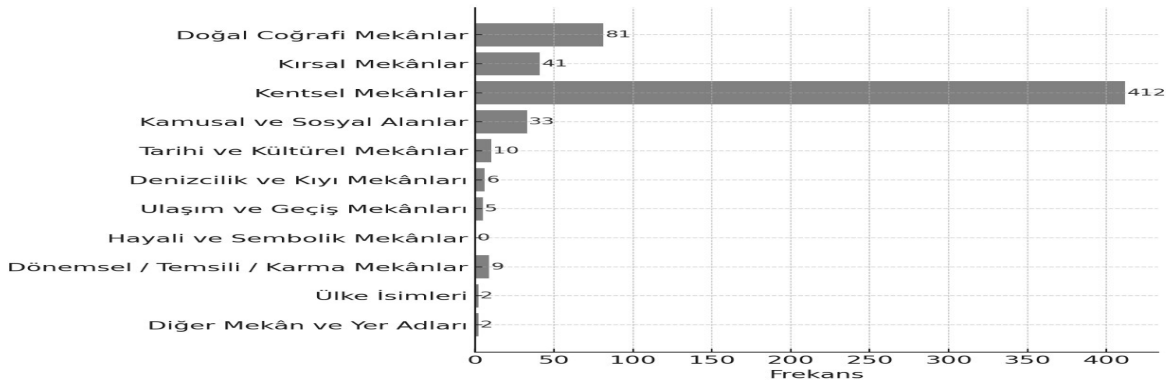
Yukarıdaki grafikte *Bir Tereddüdün Romanı*nda mekân kullanımı dikkat çekici bir çeşitlilik göstermektedir. En yüksek tekrar sayısı, 191 ile *Kentsel Mekânlar* kategorisinde gözlemlenmiştir. Bu durum, romanın şehir hayatına, sokaklara ve kent yaşamına odaklanan bir anlatı yapısına sahip olduğunu açıkça göstermektedir. Özellikle Roma (f=50) ve İstanbul (f=15) şehirlerinin eşzamanlı kullanımı, karakterin doğu ile batı arasında yaşadığı zihinsel çatışmanın mekânsal izdüşümüdür. İkinci sırada yer alan *Kamusal ve Sosyal Alanlar* (f = 73) ile *Doğal ve Coğrafi Mekânlar* (f = 44) kategorileri, bireyin toplumla ve doğayla olan etkileşimini destekleyen sahnelerin önemli bir yer tuttuğuna işaret etmektedir.

Hayali ve Sembolik Mekânlar kategorisinin 29 tekrar ile görece yüksek bir değere sahip olması ise, eserde içsel çözümlemeler ve alegorik yönelimlerin varlığını gösterir niteliktedir. Yazarın bireyin zihinsel dünyasını yansıtmak adına sembolik mekânlara da yer verdiği anlaşılmaktadır. Buna karşılık, *Dönemsel / Temsili / Karma Mekânlar* (f = 1), *Ulaşım ve Geçiş Mekânları* (f = 3), *Denizcilik ve Kıyı Mekânları* (f = 3), *Tarihi ve Kültürel Mekânlar* (f = 4) gibi kategoriler düşük temsil oranlarıyla dikkat çekmektedir. Bu bulgular, romanın nostaljik ya da tarihsel yönlerden ziyade, daha çok bireyin iç dünyasına ve çağdaş kentsel hayata odaklandığını ortaya koymaktadır.

Grafik 9. *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.*

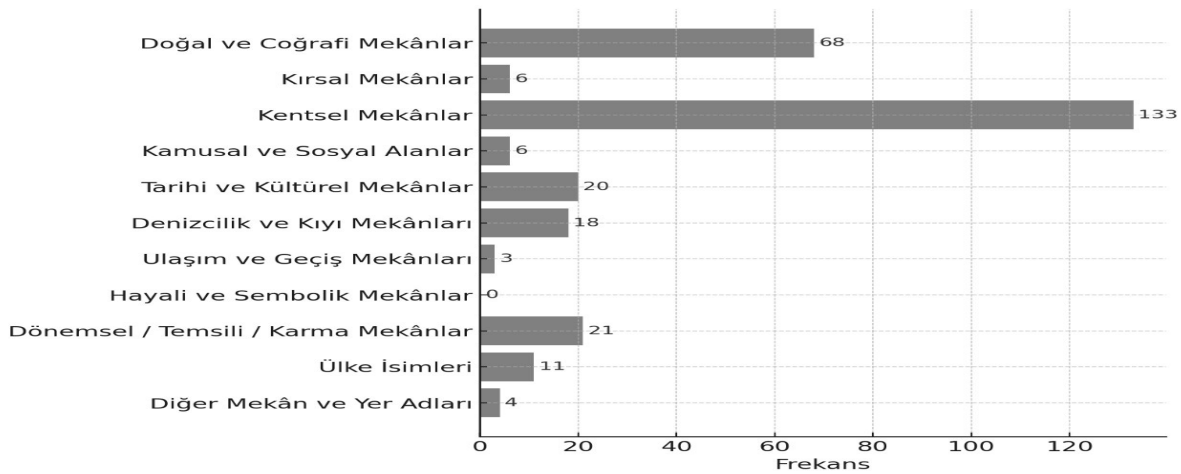
Matmazel Noraliya'nın Koltuğu romanında mekân türlerinin dağılımı, romanın kurgusal yapısına dair önemli ipuçları sunmaktadır. Grafik incelendiğinde, *Kentsel Mekânlar* kategorisinin 85 tekrar ile en çok kullanılan mekân türü olduğu görülmektedir. Bu durum, romanın kent merkezli bir anlatı eksenine dayandığını ve bireyin şehirdeki konumunu sorguladığını göstermektedir. Kamusal ve Sosyal Alanlar 57 tekrar ile dikkat çeken ikinci kategoridir. Bu oran, romanın birey-toplum ilişkisine ve sosyal çevreye dair göndermelerine işaret etmektedir. *Doğal Coğrafi Mekânlar* ve *Tarihi ve Kültürel Mekânlar* ise sırasıyla 24'er tekrar ile üçüncü sırayı paylaşmaktadır. Bu, eserde hem fizikî coğrafya unsurları ile temasın hem de romanda dönemin tarihi ve kültürel bağlamının önemli olduğunu düşündürmektedir. Mezarlık (f=12), Kilise (f=6), Tıp Fakültesi (f=5), Hastahane (f=4) gibi yaşam, ölüm ve yeniden doğuşu çağrıştıran alanların sık tekrar edilmesi; karakterin ruhsal çözülme ve yeniden inşa süreçlerine eşlik eder. Bunun yanında, *Ülke İsimleri* (f = 16) ve *Dönemsel/Temsili Mekânlar* (f = 4) gibi kategorilerin de görece düşük ama var olan oranlarda kullanıldığı dikkat çekmektedir. Özellikle *Hayali ve Sembolik Mekânlar* kategorisinde sadece 1 tekrar bulunması, romanın metafizik ya da simgesel temsilleri çok sınırlı kullandığını göstermektedir. Sonuç olarak, *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* romanı, kent-toplum-doğa ekseninde gelişen, sosyal alanlara vurgu yapan, ancak sembolik derinlikten çok fiziksel gerçekliğe yaslanan bir mekân kurgusu sunmaktadır. Mekân, romanın olay örgüsünde yalnızca bir arka plan değil, aynı zamanda karakterlerin ruh hallerini yansıtan ve olayların yönünü belirleyen aktif bir unsurdur. Yazar, mekâna kişilik kazandırarak onu roman karakterlerinden biri gibi sunar; böylece kişi ile mekân arasındaki sınırlar belirsizleşir ve bu iki unsur iç içe geçer (Yıldırım, 2017).

Grafik 10. *Sözde Kızlar Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.*

Sözde Kızlar romanında mekân türlerinin dağılımı oldukça çarpıcıdır. En yüksek frekans, 412 tekrar ile *Kentsel Mekânlar* kategorisinde yer almaktadır. Bu yüksek oran, romanın büyük ölçüde şehir merkezli bir anlatıma sahip olduğunu ve olayların kent yaşamı içerisinde geliştiğini göstermektedir (Safa, 1995). Romanın özellikle İstanbul'un modernleşen yüzünü temsil eden alanlarında geçtiği, birey-toplum ilişkilerinin şehir yaşamı ekseninde ele alındığı görülmektedir. Özellikle Köşk (f=74) ifadesi, geleneksel değerlerin ve sınıfsal ayrıcalıkların mekânsal bir sembolü olarak roman boyunca baskın bir yer tutar.

İkinci sırada yer alan *Doğal Coğrafi Mekânlar* 81 tekrar ile, doğayla temas eden sahnelerin varlığını ortaya koymaktadır. Bu durum, bireyin kentten zaman zaman kaçış arzusu ya da içsel huzuru doğada araması gibi temalara işaret edebilir. Ardından gelen *Kırsal Mekânlar* (41 tekrar) ise, eserin yer yer kent-kır ikilemine de değindiğini göstermektedir. Bununla birlikte, *Kamusal ve Sosyal Alanların* 33 tekrar ile orta düzeyde yer alması, roman kahramanlarının toplumsal alanlarda görünürliğini sınırlı tuttuğunu düşündürülebilir. Diğer yandan, *Tarihi ve Kültürel Mekânlar* (10 tekrar), *Denizcilik ve Kıyı Mekânları* (6 tekrar), *Ulaşım ve Geçiş Mekânları* (5 tekrar) gibi mekânlar daha düşük oranda temsil edilmiştir. Dikkat çeken önemli noktalardan biri, anlatıda düşsel ya da soyut mekânlara hiçbir biçimde yer verilmemesidir. Bu durum, anlatının sembolik çağrışımlardan uzak, somut gerçekliğe ve gözleme dayalı bir yapı üzerine kurulduğunu ortaya koymaktadır. Mekânın bu biçimde ele alınması, eserin anlatı dünyasında kurmaca derinlikten çok doğrudanlık ve nesnellik arayışının ön planda olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, *Sözde Kızlar* romanında mekânsal yapı, güçlü biçimde kentsel gerçekliğe odaklanmakta; sembolik ya da düşsel uzamlardan ziyade fiziksel, toplumsal ve doğal çevreye dayalı mekânlar ön planda tutulmaktadır.

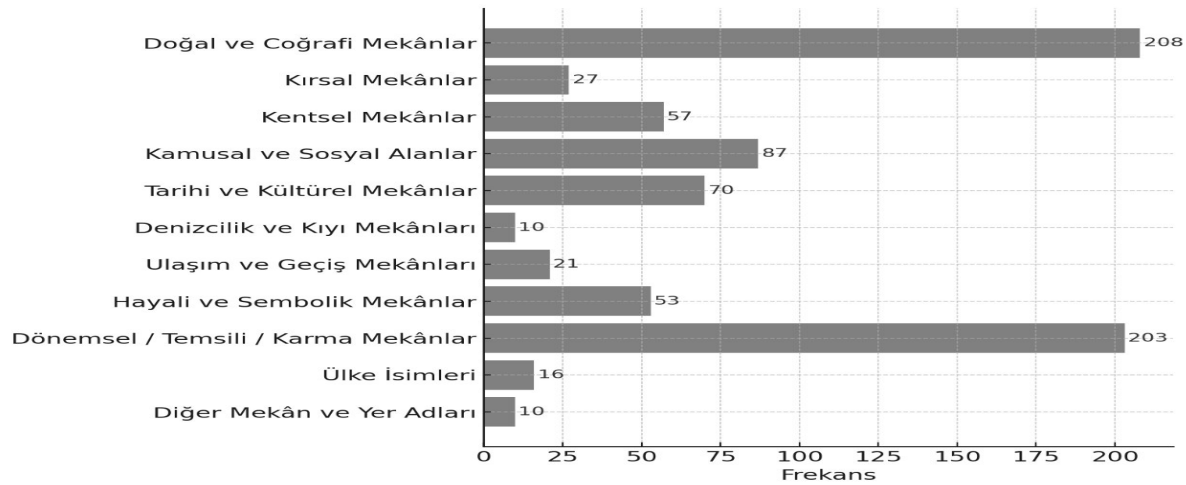

Grafik 11. *Canan* Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.

Canan romanında mekân kullanımının dağılımı, özellikle *Kentsel Mekânların* 133 frekansla en baskın kategori olmasıyla dikkat çekmektedir. Bu yoğunluk, metnin şehir merkezli bir yaşam tarzını anlatı düzeyinde ön planda tuttuğunu göstermektedir (Safa, 2023c). Ayrıca *Doğal ve Coğrafi Mekânların* 68 frekansla ikinci sırada yer alması, doğa betimlemelerinin ve taşra-doğa ilişkilerinin de anlatıda önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle

Deniz (f=42) ve Kalamış (f=25) gibi mekânların yüksek frekansı, romanın büyük ölçüde kıyı merkezli bir atmosferde geliştiğini gösterir.

Dönemsel / Temsili / Karma Mekânlar kategorisi 21 frekansla, metnin zaman-mekân ilişkilerini temsili boyutlarda da inşa ettiğine işaret eder. Bununla birlikte, *Tarihi ve Kültürel Mekânlar* (f = 20) ve *Denizcilik ve Kıyı Mekânları* (f = 18) gibi kategorilerin görece yüksekliği, mekânsal anlatının yalnızca kent merkezleriyle sınırlı kalmadığını ve kültürel geçmişin izlerinin de romana dahil edildiğini ortaya koymaktadır. Öte yandan, *Hayali ve Sembolik Mekânlar* kategorisinin 0 frekansta kalması, eserin gerçekçi bir anlatım biçimini tercih ettiğini ve soyut mekân tasvirlerine mesafeli durduğunu göstermektedir. Ulaşım, ülke isimleri ve diğer yer adları gibi daha düşük frekanslı kategoriler (f = 3–11) ise mekânsal çeşitliliğin sınırlı ancak tematik olarak destekleyici düzeyde olduğunu yansıtmaktadır. Bu bağlamda, *Canan* romanında mekân kullanımının hem kent merkezli hem de kültürel-tarihsel referanslarla dengelendiği bir yapı sergilediği söylenebilir. Bu dağılım, romanın sosyal gerçeklik ile kültürel süreklilik arasında kurduğu anlatsal ilişkiyi güçlendirmektedir.

Grafik 12. *Attila* Romanında Mekânların Türlerine Göre Frekans Dağılımı.

Grafikte sunulan verilere göre *Attila* romanında yer alan mekân türleri oldukça dengeli ancak bazı alanlarda yoğunlaşma göstermektedir. En yüksek frekans, 208 tekrar ile *Doğal ve Coğrafi Mekânlar* kategorisindedir. Bu durum, romanın doğayla ve dış mekân unsurlarıyla yoğun şekilde kurduğu ilişkiyi ortaya koyar. İkinci sırada yer alan 203 tekrar ile *Dönemsel / Temsili / Karma Mekânlar* ise eserde simgesellik ve tarihsel anlatım unsurlarının belirgin olduğunu düşündürmektedir. Bu bulgu, romanın yalnızca fiziksel çevreyi değil, aynı zamanda temsili bir arka planı da işlediğini göstermektedir. Ayrıca Kostantiniyye (f=24), Paris (f=8), Tuna (f=19), orman (f=35), uçurum (f=13) gibi mekânlar romanda tarihî-topografik bir derinlik oluşturur. Üçüncü sırada yer alan *Kamusal ve Sosyal Alanların* 87 tekrarla öne çıkması ise karakterlerin toplumsal yaşam içindeki görünürlüğüne işaret ederken; *Kentsel Mekânların* 57 tekrar ile dördüncü sırada yer alması, anlatının şehir merkezli olmaktan çok daha fazla dışa açıldığını ve çeşitlendiğini ortaya koymaktadır. Özellikle *Tarihi ve Kültürel Mekânlar* (f = 70) ve *Hayali ve Sembolik Mekânlar* (f

= 53) gibi kategorilerin yüksek frekansa sahip olması, eserin yalnızca gerçek mekânlarla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda hayalî ve tarihî düzlemdeki anlatım yapılarına da yer verdiğini göstermektedir (Safa, 2010). Sonuç olarak, *Attila* romanı mekân türleri açısından oldukça zengin bir çeşitlilik sunmakta; doğa, tarih ve sembolizm ekseninde yoğunlaşan anlatımıyla diğer eserlerden ayrılmaktadır. Bu durum, romandaki olayların yalnızca fiziki mekânlarda değil, aynı zamanda düşünsel, tarihsel ve temsili düzlemlerde de işlendiğini göstermektedir.

Mekân Türlerinin Toplam Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

12 roman genelinde yer/mekân türlerine göre yapılan analiz sonucunda, *Kentsel Mekânlar* kategorisinin en yüksek frekansla kullanıldığı belirlenmiştir. Bu durum, yazarın özellikle şehir hayatı, mahalle kültürü ve kentleşme sürecine odaklandığını göstermektedir. Diğer taraftan *Hayali ve Sembolik Mekânlar* ile *Ulaşım ve Geçiş Mekânları* gibi bazı kategoriler daha sınırlı kullanılmıştır; ancak bu türler anlatı düzeyinde anlam derinliği sunmaktadır.

Tablo 1.

12 Romanda Mekân Türlerine Göre Ortalama Frekans ve Yüzde Dağılımı

Mekân Türü	Ortalama Frekans	Yüzde (%)
Kentsel Mekânlar	204.42	40.11
Kamusal ve Sosyal Alanlar	76.50	15.01
Doğal Coğrafi Mekânlar	68.75	13.49
Kırsal Mekânlar	34.50	6.77
Dönemsel / Temsili / Karma Mekânlar	27.58	5.41
Ülke İsimleri	24.00	4.71
Denizcilik ve Kıyı Mekânları	22.25	4.37
Tarihi ve Kültürel Mekânlar	16.67	3.27
Hayali ve Sembolik Mekânlar	12.50	2.45
Diğer Mekân ve Yer Adları	12.67	2.49
Ulaşım ve Geçiş Mekânları	9.83	1.93

Veriler, yazarın bireyin toplumsal dönüşümünü ve içsel çatışmalarını anlatırken şehir, mahalle, sokak, konak, apartman gibi kentsel mekânlara ağırlık verdiğini ortaya koymaktadır. Bu yoğun kullanım, yazarın özellikle Batılılaşma sürecindeki birey-toplum çatışmasını kent zemininde kurguladığını göstermektedir (Aksoy, 2009; Demir, 2021). Kırsal mekânlar ise daha çok bireyin köklerine, geleneksel değerlere dönüşünü ve toplumun alt katmanlarını temsil eder. Doğal coğrafi mekânlar ise karakterin ruhsal dünyasındaki sarsıntıları, yalnızlaşmayı veya kaçışı temsil edebilir (Yıldırım, 2021). *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* romanında ise hayali mekânlar aracılığıyla mistik ve felsefi boyutlar öne çıkmaktadır (Kurttekin, 2024).

Usta romancının romanlarında en yoğun kullanılan mekân kategorilerinin kentsel yerler ve kamusal-sosyal alanlar olduğu; kırsal veya doğal mekânların ise görece az temsil edildiği görülmektedir. Bu yönüyle, Safa'nın anlatısal eğilimi, erken Cumhuriyet dönemi Türk romanında kentleşme ve modernleşme temalarının yansıması olarak değerlendirilebilir (Özcan, 2024). Aynı zamanda, bazı romanlarda belirli semtlerin tekrar eden biçimde vurgulanması, yazarın anlatı mekânlarını tesadüfi değil, bilinçli tercihlere göre şekillendirdiğini de ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Tartışmalar

Bu araştırmada, Safa'nın 12 romanında yer alan dış mekân adlarının işlevsel sınıflandırması ve frekans analizi yoluyla dağılım yoğunlukları tespit edilmiştir. Toplamda 6164 dış mekân biriminin incelenmesiyle ulaşılan veriler, yalnızca sayısal bir döküm sağlamamış, aynı zamanda yazarın anlatı evreninde mekâna yüklediği anlamlar hakkında önemli çözümleme imkânları sunmuştur.

Araştırma bulguları, Safa'nın romanlarında en çok başvurulan mekân türünün kentsel mekânlar (%40,11) olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, yazarın şehir hayatını sadece bir fon unsuru olarak değil; bireysel ve toplumsal dönüşümün merkezi olarak kurguladığını göstermektedir. Özellikle İstanbul, yalnızca bir anlatı zemininden ibaret kalmaz; bireyin gelenek ile modernlik arasında yaşadığı kimlik çatışmasının mekânsal temsilcisi hâline gelir. Safa'nın karakterleri, bu kent dokusu içinde şekillenmekte, karar almakta ve zihinsel dönüşümler yaşamaktadır. Bu bağlamda mekân, anlatının hem yapısal hem de psikolojik derinliğini oluşturan kurucu bir unsura dönüşmektedir (Yıldırım, 2021).

Kentsel mekânların ardından gelen kamusal ve sosyal alanlar (%15,01) ile doğal coğrafi mekânlar (%13,49), Safa'nın romanlarında bireyin toplumla kurduğu ilişkiyi somutlaştıran önemli anlatı alanlarıdır. Vapurlar, tramvaylar, parklar, iskeleler gibi mekânlar yalnızca karakter hareketliliğini değil; aynı zamanda onların içsel yolculuklarını da temsil eder. Bu geçiş mekânları, karakterlerin zihinsel dönüşümlerine zemin hazırlayan anlatısal eşiklerdir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, dış mekânlar yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda duygusal ve ideolojik geçiş alanlarıdır (Güleç, 2019).

Çalışma boyunca dikkate alınan hayali, sembolik ve temsili mekânlar, özellikle metaforik anlatının yoğun olduğu romanlarda ön plana çıkmıştır. Bu tür mekânlar, anlatının gerçeklik düzeyinden uzaklaşıp bireyin zihinsel katmanlarına yöneldiği anlatı kesitlerinde kullanılmıştır. Örneğin sonsuz sokaklar, bilinç dışı odaları veya zaman dışı semtler, karakterin varoluşsal sorgulamalarını temsil eder. Bu bağlamda mekân, Gaston Bachelard'ın (1994) tanımladığı gibi, yalnızca “geçilen” değil, aynı zamanda “düşünülen ve hissedilen” bir alan hâline gelir.

Romanlar arasında karşılaştırma yapıldığında, mekânsal kullanım tercihlerinin temaya ve karakter yapısına bağlı olarak değişkenlik gösterdiği görülmektedir. *Fatih-Harbiye* romanında kentsel mekânlar %58 gibi yüksek bir orana sahiptir ve bu durum, doğu-batı karşıtlığı bağlamında mekânın ideolojik temsil gücünü ortaya koyar. Benzer biçimde, *Yalnızız ve Bir Tereddüdün Romanı* gibi eserlerde hayali ve sembolik mekânlar anlatının temel taşıyıcısı hâline gelir.

Bu romanlarda mekân, karakterin iç dünyasına açılan kapılar olarak konumlandırılmıştır. Dolayısıyla Safa'nın anlatılarında mekân kullanımı hem içerik hem de biçim açısından oldukça bilinçli ve işlevseldir.

Bazı romanlarda ise sosyal sınıf farklılıkları, mekân tercihi yoluyla temsil edilmiştir. *Sözde Kızlar*, *Bir Akşamdı* gibi romanlarda apartman daireleri, dernek salonları, sokaklar gibi mekânlar sınıfsal çatışmaların, ahlaki çözümlerin ve ideolojik kutuplaşmaların yaşandığı alanlar olarak dikkat çeker. Bu yapılar, sadece mimari değil, aynı zamanda kültürel kodların ve toplumsal değerlerin taşıyıcısıdır (Aksoy, 2009; Demir, 2021).

Öte yandan *Mahşer*, *Attila* gibi romanlarda dönemsel ve tarihî mekânlar ön plana çıkmakta; savaş cepheleri, tarihî anıtlar ya da ulusal simgeler aracılığıyla bireyin kolektif kimlik arayışı ile ulusal bilinç arasındaki etkileşim görünür kılınmaktadır. Bu mekânlar anlatının yalnızca tarihsel bağlamını kurmakla kalmaz; aynı zamanda ideolojik söylem üretiminin de sahnesine dönüşür. Bakhtin'in (1981) kronotop kavramıyla açıklanabilecek bu yapılar, zaman ve mekânın eşzamanlı olarak anlam ürettiği anlatı düğüm noktalarıdır.

Özellikle dikkat çekici bir diğer bulgu ise ulaşım ve geçiş mekânlarının, olay örgüsü içinde kırılma anlarını temsil etmesidir. Köprüler, istasyonlar, duraklar gibi mekânlar, karakterin hayatındaki değişim, kopuş ya da yeniden doğuş anlarını sembolize eder. *Fatih-Harbiye* romanında köprünün bu bağlamdaki sembolik kullanımı, bireyin zihinsel dönüşümünün mekânsal bir temsili olarak örneklendirilebilir (Güner, 2022).

Sonuç olarak, bu çalışma Safa'nın romanlarında mekân kullanımının yalnızca fiziksel sahnelerle sınırlı kalmadığını, aksine karakter inşası, ideolojik yönelim ve anlatı yapısının tüm katmanlarında belirleyici bir unsur olarak işlev gördüğünü göstermiştir. Safa'nın dış mekân tercihleri; bireyin iç dünyasıyla, toplumla ve zamanla kurduğu çok boyutlu ilişkileri açığa çıkarmaktadır. Böylece mekân, anlatının yalnızca sahnesi değil; aynı zamanda anlam üreten bir aktörüdür.

Kaynakça

- Aksoy, S. E. (2009). *Peyami Safa'nın romanlarında modernleşme ve mekân*. [Yayınlanmamış doktora tezi], Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktaş, Ş. (2003). *Roman sanatı ve roman incelemesine giriş* (8. bs.). Akçağ Yayınları.
- Bachelard, G. (1994). *Mekânın poetikası* (A. Turgut, Çev.). Kesit Yayınları.
- Bilgili, M. (2020). Approaches to philosophy of space in geography. *International Journal of Geography and Geography Education*, 41, 88–102.
- Çalan, İ. (2024). *Zihniyet değişimi bağlamında Türk romanında mekân*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, A. (2022). *Türk romanında mekân estetiği ve toplumsal göstergeler*. Bilge Kültür Sanat.

- Demir, A. (2009). *Türk hikâyesinde mekân (1870–1922 dönemi)*. [Yayınlanmamış doktora tezi], Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, R. (2021). Peyami Safa romanlarında modernleşme bağlamında İstanbul'un temsili. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 98, 255–274.
- Döner, N. (2019). *Peyami Safa'nın romanlarında İstanbul'un mekânsal kurgusu*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Eyan, B. (2021). Peyami Safa'nın *Fatih Harbiye* romanında Doğu-Batı ikilemiyle şekillenen mekân çatışması ve toplumsal kümelenme. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 4, 188–198. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.878235>
- Güleç, A. (2019). Emine Işınsu'nun romanlarında mekân-insan ilişkisi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 65–84.
- Güner, A. O. (2022). *Fatih-Harbiye üzerine yönsüz bir okuma: Mekân ve karakter sorunu*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kabalak, B. İ. (2024). *Peyami Safa'nın romanlarında algısal mekân olarak Beyoğlu*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kara, F. (2019). Türk edebiyatında modernleşme sürecinde şehir-mekân temsilleri. *Edebiyat Kuramları Dergisi*, 8(2), 45–67.
- Kurttekin, G. (2024). Peyami Safa'nın *Cânân* adlı romanında edebiyat-mekân ilişkisi üzerine bir inceleme. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9(2), 151–172. <https://doi.org/10.70916/buefd.1568524>
- Özcan, E. Y. (2024). *Halide Edip Adivar'ın hikâyelerinde mekân*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pala, E. (2010). *Peyami Safa'nın romanlarında mekân-insan ilişkisi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Safa, P. (1972). *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (1995). *Sözde Kızlar*. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (1998). *Biz İnsanlar*. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (2000a). *Dokuzuncu Hariciye Koşusu*. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (2000b). *Mahşer*. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (2010). *Attilâ*. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (2016). *Fatih-Harbiye*. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (2017). *Yalnızız*. Ötüken Neşriyat.

Safa, P. (2018). *Şimşek*. Ötüken Neşriyat.

Safa, P. (2023a). *Bir Akşamdı*. Ötüken Neşriyat.

Safa, P. (2023b). *Bir Tereddüdün Romanı*. Ötüken Neşriyat.

Safa, P. (2023c). *Canan*. Ötüken Neşriyat.

Sakallı, C. (2021). Tema araştırmasına bir katkı olarak edebiyatta mekân ve edebi mekân. *KARE - Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat, Tarih ve Düşünce Dergisi, Özel Sayı*, 95–114.

Sağlam, Ö. (2024). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerinde mekân*. [Yayınlanmamış doktora tezi], Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Şengül, M. B. (2010). Romanda mekân kavramı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 528–538.

Yıldırım, G. (2017). *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* romanında mekânın poetiği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 27–41.

Zengin Kartal, H. Z. (2020). *Roman mekânı olarak Batılılaşma sürecinde*. [Yayınlanmamış doktora tezi], Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sorumlu Yazar Bilgileri:

Yazar ismi: Murat Fidan

Bölüm: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü

Fakülte: Eğitim ve Beşeri Bilimler Fakültesi

Üniversite, ülke: International Burch University, Bosna Hersek

Email: murat.fidan@stu.ibu.edu.ba

Lütfen alıntılayınız: Fidan, M. ve Yücel, D. (2025). Peyami Safa'nın Romanlarındaki Yer ve Mekân İsimlerinin Frekans Dağılımı Üzerine Bir İnceleme. *Türk Edebiyatları Araştırma Dergisi*, 5 (1), 15-36. DOI: <https://doi.org/10.47580/tead.512>

Please Cite: Fidan, M. & Yucel, D. (2025). A Study on the Frequency Distribution of Place and Premises Names in Peyami Safa's Novels. Title of the paper. *Journal of Research in Turkic Literatures*, 5 (1), 15-36. DOI: <https://doi.org/10.47580/tead.512>

Alındı: Haziran 20, 2025 ▪ **Kabul:** Eylül 02, 2025